

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ ХІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE XI INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE “A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES”**

м. Харків, 26–27 жовтня 2023 р.

Харків
2023

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С.В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В.П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашик В.О. – д-р філос. наук, професор

Бабенко А.О. – канд. техн. наук, доцент

Вельш Вольфганг – габілітований доктор філософії, професор

Даніл'ян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Дудін О.А. – канд. техн. наук, доцент

Змій С.О. – канд. техн. наук, доцент

Каграманян А.О. – канд. техн. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Коростельов Є.М. – канд. техн. наук, доцент

Кравець А. М. – канд. техн. наук, доцент

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Лисечко В.П. – канд. техн. наук, доцент

Лях В.В. – д-р філос. наук, професор

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Соломніков І.В. – канд. екон. наук, доцент

Семенцова О.В. – канд. екон. наук, доцент

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 6 від 11.12.2023 р.)

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. 26-27 жовтня 2023р. Відп. за випуск В.О. Даніл'ян. — Харків : Мачулін, 2023. — 242 с..

ISBN 978-617-8195-79-3

УДК 740+656+338

Матеріали подано в авторській редакції

ISBN 978-617-8195-79-3

© Авторський колектив, 2023

© Мачулін, худ. оформлення, 2023

Головне раціональне зерно міждисциплінарного підходу за умов зростаючої спеціалізації у сфері наукових досліджень – збагачення споріднених наук на основі запозичення методологічного інструментарію, об'єднання зусиль задля пояснення природи нових явищ, процесів та з'ясування тенденцій у царині економічного, суспільного розвитку. Наголошуємо на тому, що міждисциплінарний підхід передбачає інтеграцію різнорідних теоретичних і емпіричних результатів, задіяння методологічного інструментарію споріднених галузей науки та прирощення на цій основі наукового знання [2].

Список використаних джерел

1. Гудков С. Філософія економіки: праксеологічне значення для України. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. № 1, 2018. С. 45–55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2018_1_5.
2. Колот А. М. Міждисциплінарний підхід як домінанта розвитку економічної науки та освітньої діяльності. *Соціальна економіка*. № 1-2, 2014. С. 76–83. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/se_2014_1-2_15.
3. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [*інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном*]: постанов Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266. URL: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/101-perelik-galujej-znan-i-spetsialnostej>
4. Євсєєва О.О., Євсєєв А.С. Монізм, дуалізм і плюралізм контролінгу в умовах сучасної економіки: філософський роздум щодо первинності походження. *Актуальні проблеми використання потенціалу економіки країни: світовий досвід та вітчизняні реалії*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 25 травня 2019 р., Україна). Дніпро. ПДАБА, 2019. С. 122–125.

КАЛИЧЕВА Н.Є., д. екон. н., професор
КОРІНЬ М.В., д. екон. н., професор
*Український державний університет залізничного транспорту
м. Харків, Україна*

НАПРЯМИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА СФЕРИ ТОРГІВЛІ

Стратегія розвитку торговельного підприємства – це комплекс заходів, спрямований на розвиток усіх підсистем організації та видів діяльності в умовах жорсткої конкуренції для ефективного управління ним, зміцнення позицій на

ринку, задоволення потребпокупців, підвищення конкурентоспроможності та досягнення певних результатів.

Стратегію розвитку підприємства торгівлі можна співвідносити з поняттям «господарська», адже вона безпосередньо пов'язана з обслуговуванням домашніх господарств необхідними товарами з урахуванням її комерційного характеру, що забезпечує торговельний процес обміну, кінцевою метою якого є отримання прибутку. Отже, поняття «стратегія розвитку торговельного підприємства» тотожне поняттю «господарська (комерційна) стратегія торговельного підприємства», оскільки вона за своєю суттю зрозуміла та близька до комерційної діяльності торговельного підприємства.

Необхідно пам'ятати, що підприємство постійно перебуває під впливом зовнішнього середовища, тому, передбачається багатоваріантність підходів до розробки та реалізації стратегії розвитку торговельного підприємства в його функціонуванні, щоб уникнути негативних наслідків.

Одним із ключових і найменш теоретично опрацьованих етапів процесу управління розвитком роздрібних торгових мереж є етап стратегічного планування.

Стратегічне планування розвитку – фундамент діяльності торгового підприємства, воно вимагає чіткої алгоритмізації здійснення враховуючи специфіку ринку роздрібною торгівлі та форми її організації в нашій країні.

Відзначимо, що основним завданням удосконалення цілей та оцінці результатів діяльності роздрібною торговою мережі є оцінка вибраного (і, можливо, скоригованого) шляху реалізації напряму розвитку через оцінку поставлених цілей, оцінку результатів діяльності роздрібною торговою мережі, аналіз процесу реалізації прийнятої стратегії, відповідність планів реальним діям і т. д. Все це необхідно для того, щоб при формуванні стратегії розвитку на наступний період врахувати помилки планування та реалізації, які були допущені, використовувати управлінські прийоми, які виявилися ефективними на практиці.

Стратегія розвитку, в тому числі й в контексті формування та реалізації її на підприємствах роздрібною торгівлі, є базисом для визначення стратегічних орієнтирів в інших площинах – сегментної деталізації ринку (визначення найцікавіших і вигідних для роботи груп споживачів), визначення принципів позиціонування та інструментальних стратегій.

Як наслідок, ефективна робота та обґрунтований релевантний результат по даному напряму управлінської діяльності значно підвищує ступінь імовірності досягнення цілей підприємства та стабільності економічних результатів.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ	5
АБАШНІК В.О. Григорій Сковорода у творчості Фелікса Гаазе (1882–1965)	5
АБАШНІК У.В. «Будинок привидів» (1942): особливості швейцарської комедії жахів	9
БЕРЕЗНИЙ В.М., ЄРМОЛЕНКО О.А., ЛИСЬОНКОВА Н.М. Трансформація освіти в епоху нейромереж	12
БЛИЗНЮК Л.М. Психофізіологічні основи мови і мислення	14
БЛИЗНЮК Л.М., МИХАЙЛОВА Є. Неогумбольдтіанство у визначенні мовної картини світу	16
БОЙЧЕНКО М.І. Цінності використання ші та вартості люської комунікації	18
ВАРЛАМОВА А.В., НЕШКО С.І. Переклад як засіб комунікації	21
ГАЙДЕМАНН Дітмар Герман Моральний скептицизм та етичний релятивізм	22
ДАНІЛ'ЯН В.О. Теорія регіональних розбіжностей Стейна Роккана	30
ДАНІЛ'ЯН В.О., РЯБЧЕНКО С.Р., БАБЕНКО К.А. Соціально-психологічні чинники формування здорового способу життя здобувачів вищої освіти	32
ДАРАГАН А., НАЗАРЕНКО І.Л. Особливості перекладу економічних текстів	34
ДОВЖЕНКО С.С., СВЕТОШ В.Ю. Особливості фізичної активності у зрілому віці у відповідності з європейськими стандартами	35
ДОНЕЦЬ С.М., ТАРУТА А. Переклад українських суспільно-політичних реалій англійською мовою	37
ЗАГРІЙЧУК І. Д. Комунікація та толерантність в умовах сучасної пограничної ситуації	39
ЗРОДНІКОВА К.В., УМРИХІНА К.О. Людина та інформаційно-комунікативні технології: виклик сучасності	43
ЗРОДНІКОВА К.В., МИНИННИК Д.В. Вплив культурної глобалізації на суспільство	44
КІМ К.В., КОВАЛЬОВА О.В., ШАПАТІНА О.О. Комунікації учасників освітнього процесу	45
КОДАЛЛЕ Клаус-Міхаель Дух прощення	47
КОЛЕСНИК К.Е. Образ кайзера Вільгельма в творчості німецького медальєра Карла Гьотца	53
КОЛЕСНИК К.Е., ІХНЕНКО С.О. Англо-ірландська книжкова мініатюра у ранньому Середньовіччі	60
КОММЕДАЛ О. Теорія гендеру та гендерної ідентичності С. М. Ольсен	67

ШЕПЕЛЕНКО Т.В. Міждисциплінарна інтеграція фізичного виховання та гуманітарних і природничих дисциплін у формуванні професійних компетентностей здобувачів вищої освіти	128
ШЕПЕЛЕНКО Т.В., КУЩ Б.В. Орієнтація студентської молоді на здоровий спосіб життя	130
ШТОЛЛЬБЕРГ-РІЛІНГЕР Барбара Багато шляхів до демократії	132
СЕКЦІЯ II. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ ТА ПРАВОЗНАВСТВО	140
АЛЕКСАНДРОВА О.Ю., КОСИЧ М.В. Роль цифрового PR у формуванні іміджу організації	140
ВАСИЛЬЄВ О.Л. Джерела інвестицій у післявоєнне відновлення залізничного транспорту України	141
ГРОМОВА О.В., ВОЛОХОВА І.В., ГАРАЄВ М.В. Основні напрямки використання Fin Tech у фінансовому та банківському секторах	143
ДЕРГОУСОВА А.О. Сучасні тренди digital-маркетингу	145
ЄВСЬЄВА О. О. Міждисциплінарний зв'язок в економічній науці економіки та обліково-контрольних дисциплін в контексті «малого» та «широкого» філософського кола	147
КАЛИЧЕВА Н.Є., КОРИНЬ М.В. Напрями стратегічного розвитку підприємства сфери торгівлі	149
КОЛІСНИКОВ А.В. Особливості правового регулювання криптовалют в Україні	151
КРИХТІНА Ю.О., КОВАЛЬОВ А.Ю., СЕВЕРЧЕНКО Н.О. Сучасні аспекти цифрового розвитку залізниць в європейському транспортно-логістичному просторі	152
КУДЕЛЯ В.І., ЯКОВЕНКО В.Г., ЧЕЛЯДИНОВА Н.Г. Зміна парадигми менеджменту в сучасних умовах економічного розвитку	155
МАЛИХІНА Я.А. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності у цифровому просторі	156
ОВЧИННИКОВА В.О., ЛУК'ЯНОВА О.М., КОНДРАТЮК М.В. Концепції та практики соціального підприємництва та краудфандингу в сучасній економіці	158
СИВОЛОВСЬКА О. В., МКРТИЧЬЯН О.М., ВОЛОХОВ В.А. Застосування теорії ігор до моделювання соціально-економічних відносин	159
СОЛОМНІКОВ І.В., СЕМЕНЦОВА О.В. Соціальна відповідальність в сфері залізничного транспорту в умовах військового стану: еколого-економічна компонента	161
СЕКЦІЯ III. ТЕХНІЧНІ НАУКИ	163
АКІМОВА Ю.О., ОСМАЄВ О.А. Математичні моделі в психологічних дослідженнях: аналіз та застосування	163

Наукове видання
Відповідальність за редагування та достовірність інформації
несуть автори роботи

Людина, суспільство, комунікативні технології:
матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф.
26-27 жовтня 2023 р.

Reports of the XI International scientific-practical conference
“A person, a society, communicative technologies”

Відп. за випуск В.О. Даніл'ян

Підписано до друку 20.12.2023. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 27,67. Обл.-вид. арк. 41,8.
Наклад 300 пр. Зам. №

Видавець Мачулін Л.І.
тел. +38(068)886-52-57
editor2016@ukr.net
<http://knigoizdat.org.ua>
Свідоцтво про держреєстрацію:
сер. ХК №125 від 24.11.2004

Віддруковано в ПП Озеров Г. В.
м. Харків, вул. Університетська, 3, кв. 9.
Свідоцтво про реєстрацію: № 818604 від 02.03.2000.